e-ISSN 3060-5059
DOI: 10.67227

IJTIMOIY-GUMANITAR SOHADA ILMIY-INNOVATSION TADQIQOTLAR

ILMIY METODIK JURNAL

Scientific and Innovative Research in Social and Humanitarian Studies

Vol. 3 • Issue 11

2026

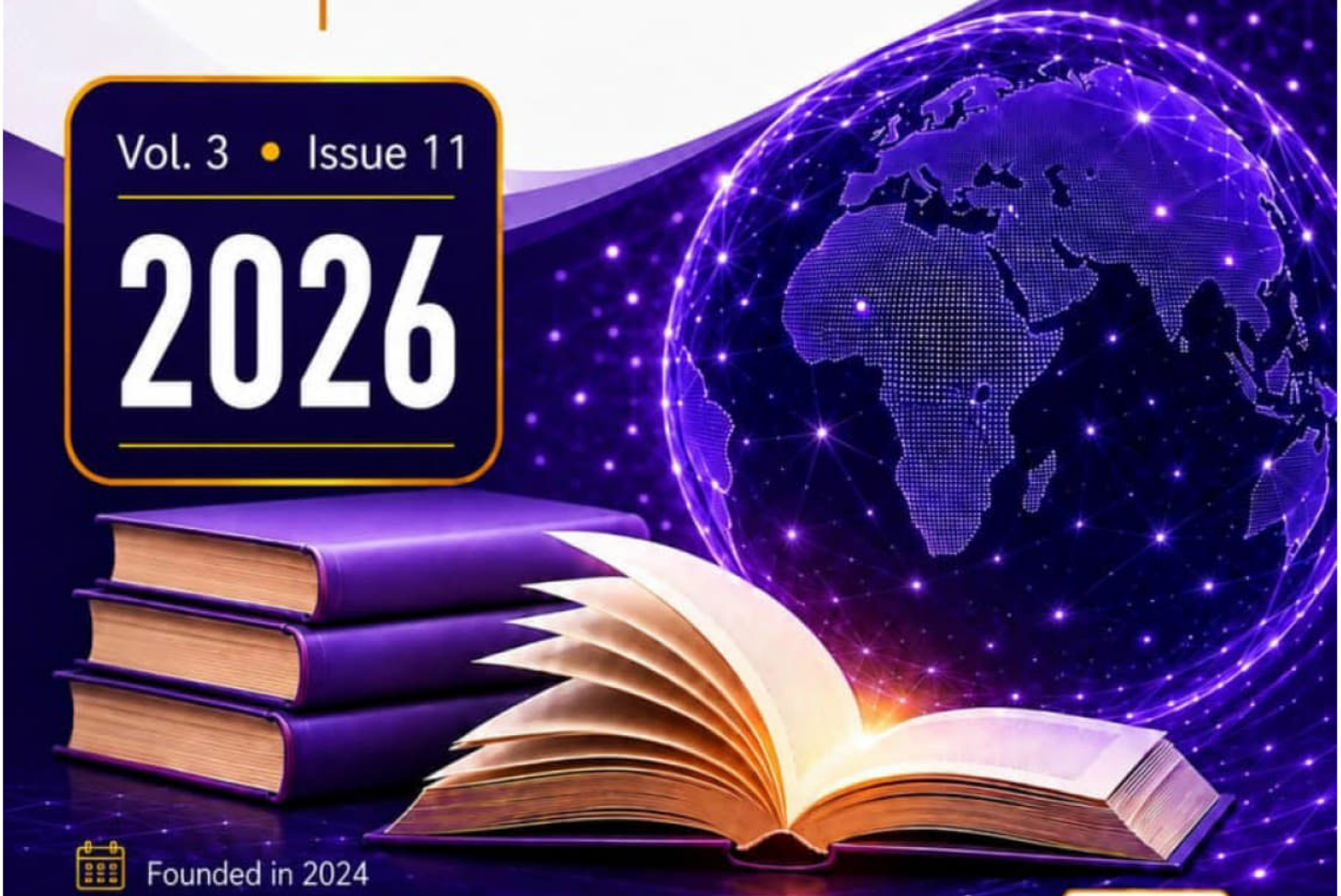

Founded in 2024

publishscience.uz | publish_science_journal@mail.ru

PEER REVIEWED • OPEN ACCESS

ISSN 3060-5059 (Online)
Article / Original paper https://doi.org/10.67227/9db9g622

DENDRONIMLARNING ONOMASTIK MAQOMI VA NOMINATIV-SEMANTIK XUSUSIYATLARI: NAZARIY YONDASHUVLAR HAMDA TASNIFIY MEZONLAR

Tilovova Gavhar Abdaxatovna
Toshkent iqtisodiyot va pedagogika universiteti, dotsent.
e-mail: gavhar.tilovova@mail.ru **ORCID**: https://orcid.org/0009-0009-5558-609X

Annotatsiya.
Mazkur maqolada dendronimlarning onomastika tizimidagi o‘rni, lingvistik tabiati va nominativ-semantik xususiyatlari nazariy jihatdan tadqiq etiladi. Dendronim tushunchasining terminologik talqini, uning onomastik kategoriyalar bilan o‘zaro munosabati hamda tasniflash mezonlariga alohida e’tibor qaratiladi. Shuningdek, dendronimik birliklarning til tizimidagi o‘rni va ularni nomlash tamoyillari yuzasidan ilmiy-nazariy mulohazalar yuritiladi. Tadqiqot natijalari onomastik terminologiyani takomillashtirish hamda dendronimik birliklarni lingvistik jihatdan chuqurroq o‘rganishga xizmat qiladi.

Kalit so‘zlar: dendronim, onomastika, nominatsiya, nominativ-semantik xususiyat, onomastik birlik, lingvistik tasnif, terminologiya, nomlash tamoyillari, leksik-semantik xususiyatlar.

ОНОМАСТИЧЕСКИЙ СТАТУС И НОМИНАТИВНО-СЕМАНТИЧЕСКИЕ ОСОБЕННОСТИ ДЕНДРОНИМОВ: ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ ПОДХОДЫ И КРИТЕРИИ КЛАССИФИКАЦИИ

Тиловова Гавхар Абдахатовна
Ташкентский университет экономики и педагогики, доцент.

Аннотация.
В статье проводится теоретическое исследование места дендронимов в системе ономастики, их лингвистической природы и номинативно-семантических особенностей. Особое внимание уделяется терминологической интерпретации понятия «дендроним», его взаимосвязи с ономастическими категориями, а также критериям классификации. Кроме того, рассматриваются место дендронимических единиц в языковой системе и принципы их номинации. Результаты исследования направлены на совершенствование ономастической терминологии и углублённое лингвистическое изучение дендронимических единиц.

Ключевые слова: дендроним, ономастика, номинация, номинативно-семантические особенности, ономастическая единица, лингвистическая классификация, терминология, принципы номинации, лексико-семантические особенности.

THE ONOMASTIC STATUS AND NOMINATIVE-SEMANTIC FEATURES OF DENDRONYMS: THEORETICAL APPROACHES AND CLASSIFICATION CRITERIA

Tilovova Gavhar Abdaxatovna
Tashkent University of Economics and Pedagogy, Associate Professor.

Abstract.
This article provides a theoretical examination of the position of dendronyms within the system of onomastics, their linguistic nature, and their nominative-semantic features. Particular attention is paid to the terminological interpretation of the concept of the dendronym, its relationship with onomastic categories, and the criteria used for its classification. The study also discusses the role of dendronymic units in the language system and the principles underlying their nomination. The findings aim to contribute to the refinement of onomastic terminology and a more comprehensive linguistic understanding of dendronymic units.

Keywords: dendronym, onomastics, nomination, nominative-semantic features, onomastic unit, linguistic classification, terminology, naming principles, lexical-semantic features.

Kirish. Til jamiyatning tarixiy taraqqiyoti, milliy tafakkuri, madaniy qadriyatlari va borliq haqidagi tasavvurlarini o‘zida mujassam etuvchi murakkab ijtimoiy hodisa hisoblanadi. Unda mavjud bo‘lgan leksik birliklar nafaqat predmet va hodisalarni nomlash, balki muayyan xalqning tarixiy xotirasi, geografik muhiti, turmush tarzi hamda milliy-madaniy qarashlarini aks ettirish vazifasini ham bajaradi. Ayniqsa, atoqli otlar tizimi tilning o‘ziga xos nominativ qatlamini tashkil etib, inson, tabiat va jamiyat o‘rtasidagi murakkab munosabatlarni lingvistik jihatdan ifodalash imkonini beradi. Shu nuqtayi nazardan, onomastik birliklarni tizimli o‘rganish zamonaviy tilshunoslikning dolzarb yo‘nalishlaridan biri sanaladi.

ISSN 3060-5059 (Online)

Onomastika tarkibidagi nomlar turli obyekt va hodisalarning o‘ziga xos xususiyatlariga ko‘ra muayyan guruhlarga ajratiladi. Mazkur tizimda o‘simlik nomlari bilan bog‘liq birliklar alohida leksik-semantik qatlamni tashkil etadi. Xususan, dendronimlar daraxtlarni nomlash bilan bog‘liq birliklar sifatida o‘ziga xos lingvistik va nominativ xususiyatlarga ega. Ularning shakllanishi tabiiy-geografik sharoit, xalqning ekologik tajribasi, tarixiy-madaniy qarashlari hamda tilning nomlash imkoniyatlari bilan uzviy aloqador. Dendronimlarni faqat daraxt nomlarini ifodalovchi leksik birliklar sifatida emas, balki muayyan obyektni identifikatsiyalash va nomlash jarayonida yuzaga keladigan lingvistik hodisa sifatida o‘rganish muhim nazariy ahamiyatga ega.

Dendronim tushunchasining onomastik tizimdagi o‘rnini belgilash, uning terminologik chegaralarini aniqlashtirish va boshqa fitonimik birliklardan farqlash masalalari alohida ilmiy yondashuvni talab etadi. Chunki daraxtlarning tur nomlarini ifodalovchi turdosh otlar bilan muayyan daraxt, tarixiy daraxtzor yoki boshqa obyektlarga berilgan individual nomlar o‘rtasida nominativ jihatdan muhim farqlar mavjud. Mazkur farq dendronimlarning onomastik maqomini belgilashda asosiy mezonlardan biri hisoblanadi. Shuning uchun dendronimik birliklarni o‘rganishda ularning semantik mazmuni, strukturaviy xususiyatlari, nominatsiya usullari va funksional imkoniyatlarini o‘zaro aloqadorlikda tahlil qilish zarur.

Mazkur maqolaning dolzarbligi dendronimlarning onomastik tizimdagi maqomini belgilash, ularning nominativ-semantik xususiyatlarini ochib berish hamda dendronimik terminologiyaning nazariy asoslarini aniqlashtirish zarurati bilan belgilanadi. Tadqiqotning asosiy maqsadi dendronimlarning lingvistik mohiyatini yoritish, ularning onomastik birlik sifatidagi xususiyatlarini tavsiflash, nominatsiya tamoyillarini aniqlash va tasniflash mezonlarini nazariy jihatdan asoslashdan iborat.

ADABIYOTLAR TAHLILI VA METODOLOGIYA

Tilshunoslikning xususiy ismlarni o‘rganuvchi, o‘zining mustaqil terminologik apparati, tasnifiy tizimi va tadqiqot metodologiyasiga ega sohasi onomastika hisoblanadi [12, 192-b.]. Onomastik tadqiqotlarning asosiy obyekti bo‘lgan xususiy ismlar turli mantiqiy guruhlarga — antroponimlar, toponimlar, zoonimlar, oykonimlar va boshqa onomastik sinflarga ajratiladi [17, 366-b.]. Shu turkumlar qatorida o‘simlik dunyosi, xususan, daraxt va buta nomlari bilan bog‘liq xususiy ismlar — dendronimlar ham alohida kategoriya sifatida onomastika fanining diqqat markaziga kirib kelmoqda.

Shuningdek, onomastika atamasi (qadimgi yunoncha ὀνομαστική — “nom berish san’ati”) ikki ma’noga ega. Birinchidan, u tilshunoslikning xos nomlarni, ularning kelib chiqish tarixini hamda manba tilida uzoq vaqt qo‘llanilishi yoki boshqa tillardan o‘zlashtirilishi bilan bog‘liq o‘zgarishlarni o‘rganadigan sohasini bildirsa, ikkinchidan, xos nomlarning o‘zini anglatadi. Ikkinchi ma’no, shuningdek, lotincha proprius — “maxsus” so‘zidan kelib chiqqan onimiya atamasini ham o‘z ichiga oladi [7, 202-b.].

Yuqoridagi ta’riflar shuni ko‘rsatadiki, onomastikaning o‘rganish predmeti onim (qadimgi yunoncha ὄνυμα — “nom, unvon” so‘zidan) bo‘lib, u nomlanayotgan obyektni boshqa obyektlardan ajratib turadigan, uni individuallashtiradigan va aniqlaydigan so‘z yoki iboradir. Ushbu fan doirasida u umumiy ot bo‘lgan appellativ bilan taqqoslanadi. Shunday qilib, umumiy tilshunoslik tizimida atoqli ot turdosh ot bilan taqqoslansa, onomastikada onim appellativ bilan taqqoslanadi.

Ko‘pgina rus, belarus va xorijiy tilshunoslar turli tarixiy davrlarda onomastikaning rivojlanishiga o‘z hissalarini qo‘shganlar. Ular qatoriga E. L. Berezovich [1, 461-b.], V. D. Bondaletov [2, 224-b.], V. A. Nikonov [11, 278-b.], N. V. Podolskaya [12, 192-b.], L. B. Seliznyova [15, 136-b.], V. E. Staltman [16, 194-b.], A. V. Superanskaya [17, 366-b.], V. I. Suprun [19, 76-b.], V. P. Lemtyugova [6, 197-b.], A. Doza [23, 118-b.], V. Tashitskiy va boshqalar kiradi [20, 35–40-b.].

Onomastika maxsus nomlarning funksional xususiyatlarini o‘rgangani bois, ularni tadqiq etish uchun o‘ziga xos material va metodologiyaga ega. Aynan shuning uchun u mustaqil fan sifatida tan olingan. Bundan tashqari, u o‘z tadqiqot predmetining keng qamrovliligi bilan ajralib turadi. Onomastikada lingvistik komponent ustunlik qiladi, chunki har bir nom so‘z bo‘lib, har bir nom haqidagi ma’lumot lingvistik vositalar yordamida olinadi. Tilshunoslikdan tashqari, onomastika nomlangan obyektlarning o‘ziga xos xususiyatlarini va ularni nomlash bilan bog‘liq an’analarni aniqlashga yordam beradigan etnografik, tarixiy, geografik, sotsiologik va adabiy komponentlarni ham o‘z ichiga oladi. Onomastik tadqiqotlarda arxeologiya, moddiy va ma’naviy madaniyat tarixi, biologiya, mantiq, ilohiyot, psixologiya, falsafa va boshqa sohalardagi ma’lumotlardan ham foydalaniladi. Bularning barchasi onomastik masalalarni faqat tilshunoslik doirasidan tashqariga chiqaradi va uning tarkibiy qismlari majmuasiga muayyan mustaqillik beradi.

MUHOKAMA. Maxsus onomastik muammolar va umumiy tilshunoslik masalalari o‘rtasidagi farq xususiy nomlarning tildagi mavqei bilan izohlanadi. Maxsus nomlar tilning bir qismi bo‘lib, ularni tahlil qilish yangi, chuqurroq umumiy lingvistik tushunchalarning shakllanishiga yordam beradi.

Onomastik materiallarga (tarix, geografiya va boshqalar) alohida qiziqish bildiradigan bir qator fanlar mavjud bo‘lib, ularning vakillari onomastikani o‘zlarining yordamchi fani deb hisoblaydilar. Biroq maxsus nomlar so‘zlar bo‘lganligi sababli ular, avvalo, tilshunoslikka tegishlidir.

A. V. Superanskaya fanlarni sof va amaliy turlarga bo‘lish shartli ekanligini ta’kidlagan, chunki bunday tasnif fanlarning o‘z muammolarini emas, balki alohida olimlar tomonidan ko‘rib chiqilgan mavzularni aks ettiradi. Onomastika tarixchilar, geograflar, etnograflar va adabiyotshunoslar uchun zarur bo‘lgan amaliy fan sifatida paydo bo‘lgan va ushbu mutaxassisliklar vakillari tomonidan o‘rganilgan davrda “yordamchi ilmiy fan” doirasida qolgan. Tilshunoslar bu muammoni o‘rganishga qo‘shilib, strukturaviy va semantik tahlil usullarini tatbiq etganlarida, onomastika lingvistik materiallarni lingvistik usullar yordamida tahlil qiluvchi mustaqil fan sifatida shakllangan [18].

Tadqiqotning xususiyatiga qarab, onomastika quyidagi turlarga bo‘linadi:

Nazariy onomastika — onimik tizimlarning rivojlanishi va faoliyatining umumiy jihatlarini aniqlashga, onimik universallar va o‘ziga xos xususiyatlarni belgilashga qaratilgan tadqiqot yo‘nalishi.

ISSN 3060-5059 (Online)

Mintaqaviy onomastika — muayyan hudud va uning mahalliy onomastik kichik tizimi bilan bog‘liq tadqiqot yo‘nalishi. Bunday tadqiqot odatda onimik makonning toponimlar, antroponimlar, kosmonimlar kabi sohalaridan biriga tegishli bo‘ladi. Uning maqsadi muayyan hududdagi nomlarning o‘ziga xos xususiyatlarini va ularning qo‘shni hududlar nomlari bilan bog‘liqligini aniqlashdir. Mintaqaviy onomastika dialektologiya, etnografiya va o‘lkashunoslik bilan bog‘liq.

Adabiy (poetik yoki onomatopoetik) onomastika — adabiy asarlarda maxsus nomlardan (poetonimlardan) foydalanishning o‘ziga xos xususiyatlarini aniqlashga qaratilgan tadqiqot yo‘nalishi. Bunda nomlarning yaratilish tamoyillari, matndagi vazifasi, o‘quvchi tomonidan idrok etilishi, shuningdek, muallifning dunyoqarashi va estetik tamoyillari o‘rganiladi.

Onomastika quyidagi turli bo‘limlarni o‘z ichiga oladi:

Antroponimlar — shaxs yoki odamlar guruhiga tegishli bo‘lishi mumkin bo‘lgan har qanday maxsus nomlar. Jumladan, ism (Davron), otasining ismi (Aziz o‘g‘li), familiya (Ahmadov), laqab (Pismiq), taxallus (Davron Jo‘shiy). Antroponimlar ko‘pincha urbanonimlarni, ayniqsa, ko‘chalar, maydonlar va ko‘priklar nomlarini yaratish uchun asos bo‘lib xizmat qiladi. Urbanonimlarga Ahillik ko‘chasi, Mustaqillik maydoni, Chinoz ko‘prigi kabi nomlar misol bo‘la oladi.

Toponimlar — har qanday geografik obyektlarning maxsus nomlari: dengizlar, daryolar, shaharlar, tog‘lar, jarliklar, dalalar va boshqalar. Masalan, Sangzor daryosi, Kayish qishlog‘i.

Zoonimlar — hayvonlarning, jumladan, uy hayvonlari, hayvonot bog‘larida saqlanadigan hayvonlar, sirk hayvonlari, qo‘riqchi, tajriba yoki yovvoyi hayvonlarning nomlari (laqablari). Masalan, Olapar, Sharik, Bobik.

Ergonimlar — muassasalar, korxonalar va boshqa tashkilotlarning nomlari. Masalan, Artel, Siemens, Luch va boshqalar.

Atrofimizdagi dunyoni anglash jarayonida odamlar alohida narsalar va hodisalarga nom beradilar. Bunda ular obyektlarni tasniflaydilar, ya’ni ularni boshqa narsalardan ajratib, tegishli sinfga guruhlaydilar va ularga umumiy otlar (appellativ nominatsiya) beradilar yoki ularni individuallashtiradilar, ya’ni ularning o‘ziga xosligini ta’kidlab, ularga atoqli nomlar beradilar (onomastik nominatsiya).Onomastika fanining rivojlanishi jarayonida xususiy ismlarni guruhlash va ularni terminologik jihatdan belgilash muammosi doimo dolzarb bo‘lib qolgan [22, 356-b.]. Mazkur muammo, ayniqsa, onomastikaning chegaradosh sohalari — toponimlar va botanik nomlar kesishgan nuqtada yaqqol namoyon bo‘ladi. Dendronimlar mana shu kesishma nuqtasida joylashgan noyob lingvistik hodisa sifatida tilshunoslik, etnografiya va madaniyatshunoslik nuqtayi nazaridan katta ahamiyat kasb etadi.

NATIJALAR. Onomastik nominatsiya — bu nomlash, nom berish jarayonidir. Haqiqiy dunyo obyektlarini lisoniy belgilar bilan ifodalash doimiy va uzluksiz sodir bo‘ladi. Nomlash harakati har doim uchta komponentni o‘z ichiga oladi: nominator, belgilovchi va belgilanuvchi. Shuni ta’kidlash kerakki, bu nafaqat onomastik nomlarga, balki appellativ nomlarga ham tegishlidir. Tirik tillarning amaliy qo‘llanilishida turdosh otlar va atoqli otlar o‘rtasidagi chegara uzoq vaqtdan beri shakllangan bo‘lib, appellativ va onomastik nominatsiyaga asoslangan tamoyillar ham bir-biridan farq qiladi.Shuni ta’kidlash kerakki, odamlar nafaqat nomlovchi mavjudotlar, balki o‘z-o‘zini nomlashga qodir bo‘lgan dunyodagi yagona mavjudotdir. Biroq ularning o‘z-o‘zini nomlash qobiliyati ko‘pincha ular yashayotgan jamiyat tomonidan cheklangan yoki oldindan belgilangan bo‘ladi. Shunday qilib, inson oilasi yoki do‘stlaridan ism, familiya va taxallus oladi, ya’ni nomlangan obyekt rolini passiv ravishda o‘z zimmasiga oladi yoki o‘z nomlarini oldingi avloddan (familiya, otasining ismi) meros qilib oladi.Hududning obyektiv jihatdan turlicha xususiyatlari, shuningdek, har bir xalqning madaniy tarixiga xos jihatlar tufayli onomastik nominatsiyaga bo‘ysunadigan voqeliklar majmuasi ko‘pincha farqlanadi. Onomastik nominatsiya har doim ikkilamchi xususiyatga ega: atoqli nom allaqachon o‘zining umumiy nomiga ega bo‘lgan obyektga beriladi va uni muayyan sinf (daryolar, shaharlar, odamlar, hayvonlar) bilan bog‘laydi. Onomastik nominatsiya odamlar va ularning yashash joylaridan tashqari barcha nomlangan obyektlarga nisbatan tanlab amalga oshiriladi (odamlar va ularning yashash joylari albatta atoqli nomlarga ega bo‘lishi kerak). Boshqa obyektlar esa ijtimoiy zaruratga ko‘ra atoqli nom oladi. Inson e’tiboriga tushgan har qanday obyekt avvalgi davrlardan meros bo‘lib qolgan mavjud nomlar majmuasidan atoqli nom oladi (bu holda nom tanlash muayyan sababga asoslanishi mumkin) yoki aynan shu nominatsiya jarayonida yaratilgan yangi nom bilan ataladi. Transonimizatsiya. Bu ma’lum bo‘lgan atoqli nomni boshqa onomastik sinfga o‘tkazish orqali yangi atoqli nomlarni shakllantirishning keng tarqalgan usulidir. Transonimizatsiya jarayoni doimiy ravishda sodir bo‘ladi va muayyan tilda so‘zlashuvchilar tomonidan har doim ham sezilmaydi. Transonimizatsiya nomning bir obyektdan boshqasiga tabiiy o‘tkazilishini ham o‘z ichiga olishi mumkin. Masalan, Norin daryosi nomining Norin tumaniga o‘tkazilishi, shuningdek, nomning boshqa onomastik sohaga (Norin oshxonasi, Norin mehmonxonasi, Norin qishlog‘i, Norin ismi va boshqalar) ko‘chishi bunga misol bo‘la oladi.

Nomlarning bir obyektdan ikkinchisiga o‘tkazilishi odamlar o‘zlariga tanish toponimlarni yangi yashash joylariga olib kelgan holatlarda ham sodir bo‘ladi. Transonimizatsiya, onimizatsiya singari, derivatsiya bilan bog‘liq bo‘lmagan jarayondir. Bu so‘zning bir nom sinfidan boshqasiga sof o‘tishini anglatadi. Derivatsiya esa ushbu sinflarning har birida, sinflar ichidagi nomlarning tizimli tashkil etilishi bilan bog‘liq holda, o‘ziga xos tarzda sodir bo‘ladi. Onomastika tizimida dendronimlarning o‘rni. Yuqorida qayd etilganidek, onomastika fani tizimida maxsus nomlar odatda bir necha asosiy guruhga bo‘linadi: antroponimlar (odam ismlari), toponimlar (joy nomlari), zoonimlar (hayvon nomlari), ergonimlar (tashkilot va muassasa nomlari) hamda fitonimlar (o‘simlik nomlari). Dendronimlar fitonimlar tarkibida ajratiladigan, o‘simliklarning alohida turkumi — daraxt va butalarga tegishli nomlarni o‘z ichiga oladigan birliklardir. Dendronimlarning onomastik tizimdagi o‘rnini belgilashda ularning boshqa onomastik sinflar bilan o‘zaro aloqasini hisobga olish zarur. Birinchidan, dendronimlar ko‘p hollarda toponimlar bilan chambarchas bog‘liq: muayyan daraxt nomi asosida shakllangan joy nomlari (masalan, Chinorli, Tol yoqalik) dendronimik motivatsiyaga ega toponimlar hisoblanadi [9, 653-b.]. Ikkinchidan, dendronimlar antroponimiya bilan ham yaqin aloqada bo‘lib, daraxt nomlaridan yasalgan inson ismlari ko‘pgina xalqlarda uchraydi (masalan, o‘zbek ismlari orasida Chinora, Nargiz, Gulnora kabi botanik

semantikaga ega ismlar) [8, 56-b.].

E. M. Murzayev daraxt nomlarini onomastikada semantik transformatsiya nuqtayi nazaridan tahlil etib, ularning tarixiy-madaniy, geografik va lingvistik ahamiyatini alohida ta'kidlaydi. Darhaqiqat, dendronimlar ko'pincha bir nechta onomastik kategoriya bilan kesishadi, ya'ni muayyan daraxt o'ziga nom olgach, uning atrofidagi joy ham shu nom bilan atalishi, bu joydagi tarixiy hodisalar ham mazkur daraxt nomi bilan bog'lanishi mumkin.

V. A. Nikonov onomastikaning umumiy tizimini tavsiflash jarayonida o'simlik nomlarini semantik motivatsiya nuqtayi nazaridan o'rganish zarurligini ko'rsatadi. Dendronimlar aynan shu motivatsiya asosida yuzaga keladi. Muayyan daraxt yoki butaning tashqi ko'rinishi, o'ziga xos xususiyati va madaniy ahamiyati unga xususiy nom berilishiga sabab bo'ladi [11, 278-b.].

O'zbek tilshunosligida onomastika masalalari B. Yo'ldoshev [4], B. Kilichev [5], T. Nafasov, V. Nafasova [10, 88-b.], S. Qorayev [13], Z. Do'simov [3], T. Mirzayev [8], M. Tillayeva [21, 94-b.] kabi olimlar tomonidan o'rganilgan bo'lsa-da, dendronimlar mavzusiga bag'ishlangan alohida tadqiqot ishlari hali kamligi kuzatiladi. Shu sababli o'zbek tilida dendronimlarning onomastik tizimdagi o'rnini aniqlash alohida ilmiy tadqiqot yo'nalishi sifatida o'z dolzarbligini saqlab qolmoqda.

Xulosa qilib aytganda, dendronimlar onomastik tizimning o'ziga xos nominativ qatlamlaridan biri bo'lib, ularni lingvistik jihatdan o'rganish atoqli otlar nazariyasining muhim masalalarini yoritishda alohida ahamiyat kasb etadi. Dendronimik birliklar tabiat obyektlarini nomlash, ularni boshqa obyektlardan farqlash va muayyan nom ostida identifikatsiyalash jarayonlari bilan chambarchas bog'liq. Shu bois ularning mohiyatini faqat leksik birlik sifatida emas, balki nominativ, semantik va lingvomadaniy xususiyatlarga ega onomastik hodisa sifatida baholash maqsadga muvofiqdir.Tadqiqot davomida dendronim tushunchasining nazariy mazmuni, uning onomastik tizimdagi o'rni hamda boshqa fitonimik birliklar bilan munosabati muhim ilmiy masalalar sifatida namoyon bo'ldi. Shuningdek, dendronimiya bilan bog'liq terminologik masalalarni aniqlashtirish onomastik tasnifning izchilligini ta'minlash uchun zarurdir. Dendronim, dendronimiya, fitonim va fitonimiya kabi terminlarning mazmuniy chegaralarini belgilash, ularning o'zaro munosabatini aniqlash hamda qo'llanish mezonlarini ishlab chiqish ushbu sohaning nazariy asoslarini mustahkamlaydi. Ayniqsa, dendronimik birliklarni nominativ xususiyatlari, semantik tarkibi, strukturaviy tuzilishi va funksional vazifalariga ko'ra tasniflash kelgusidagi tadqiqotlar uchun muhim metodologik asos bo'la oladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Березович Е. Л. Русская топонимия в этнолингвистическом аспекте: дис. … д-ра филол. наук. – Екатеринбург, 1998. – 461 с.
2. Бондалетов В. Д. Русская ономастика. – Москва: Просвещение, 1983. – 224 с.
3. Do'simov Z. Xorazm toponimlari. – Toshkent: Fan, 1985. – 104 b.
4. Yo'ldoshev B. O'zbek onomastikasi masalalari: o'quv-uslubiy qo'llanma. – Samarqand: SamDU nashri, 2011. – 108 b.
5. Kilichev B. Onomastika: o'quv qo'llanma. – Buxoro, 2023. – 180 b.
6. Лемтюгова В. П. Восточнославянская ойконимия апеллятивного происхождения. Названия типов поселений / ред. Н. В. Бирилло. – Минск: Наука и техника, 1983. – 197 с.
7. Мезенко А. М., Генкин В. М., Деревяго А. Н. Теория имени собственного. – Витебск: ВГУ имени П. М. Машерова, 2022. – 202 с.
8. Mirzayev T. O'zbek onomastikasi masalalari. – Toshkent: Fan, 2012. – 56 b.
9. Мурзаев Э. М. Словарь народных географических терминов. – Москва: Мысль, 1984. – 653 с.
10. Nafasov T., Nafasova V. O'zbek tili toponimlarining o'quv izohli lug'ati. – Toshkent: Yangi asr avlodi, 2007. – 88 b.
11. Никонов В. А. Имя и общество. – Москва: Главная редакция восточной литературы издательства «Наука», 1974. – 278 с.
12. Подольская Н. В. Словарь русской ономастической терминологии / отв. ред. А. В. Суперанская. – 2-е изд. – Москва: Наука, 1988. – 192 с.
13. Qorayev S. Toponimika: o'quv qo'llanma. – Toshkent: O'zbekiston faylasuflari milliy jamiyati nashriyoti, 2006. – 320 b.
14. Роспонд С. Перспективы развития славянской ономастики // Вопросы языкознания. – 1962. – № 4. – С. 9–19.
15. Селезнёва Л. Б. Значение имени собственного и понятия // Ономасиологические аспекты семантики. – Волгоград: Перемена, 1993. – 136 с.
16. Сталтман В. Э. Ономастическая лексикография. – Ленинград: Наука, 1981. – 194 с.
17. Суперанская А. В. Общая теория имени собственного. – Москва: Наука, 1973. – 366 с.
18. Суперанская А. В. Общая теория имени собственного. – 2-е изд., испр. – Москва: Издательство ЛКИ, 2007. – 368 с.
19. Супрун В. И. Ономастическое поле русского языка и его художественно-эстетический потенциал: дис. в виде науч. докл. … д-ра филол. наук. – Волгоград, 2000. – 76 с.
20. Ташицкий В. Место ономастики среди других гуманитарных наук // Вопросы языкознания. – 1961. – № 2. – С. 35–40.
21. Tillayeva M. Xorazm onomastikasi tizimining tarixiy-lisoniy tadqiqi («Avesto» onomastikasiga qiyoslash asosida): filologiya fanlari nomzodi ilmiy darajasini olish uchun yozilgan dissertatsiya. – Toshkent, 2006. – 94 b.
22. Coates R. Properhood // Language. – 2006. – Vol. 82, № 2. – P. 356–382. – DOI: https://doi.org/10.1353/lan.2006.0084.
23. Doza A. Un toponymiste serviteur de l'histoire // Annales. Économies, Sociétés, Civilisations. – 1956. – Vol. 11, № 1. – P. 118.